

## เปลี่ยนมุมมองการบริหารองค์กรการศึกษาในโลก Disruptive Change views on corporate governance in the Disruptive World

พัชรารักษ์ ดวงชื่น<sup>1</sup>

### บทคัดย่อ

Disruptive World เป็นการเปลี่ยนแปลงของโลกที่สิ่งหนึ่งเข้ามาแทนที่อีกสิ่งหนึ่ง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และรุนแรง อันเป็นผลมาจากการเข้าถึงนวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล ความสะดวก ความเร็ว ข้อมูล และ พฤติกรรมนอกกรอบ ตลอดจนจนถึงข้อมูลที่มีอยู่จำนวนมากในโลกออนไลน์ การเตรียมตัวเข้าสู่ยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงด้วยเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด และความจำเป็นที่ต้องมีการนำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาตนเอง องค์กร รวมถึงความก้าวไกลของประเทศไทยในปัจจุบัน การเปลี่ยนมุมมองการบริหารองค์กรการศึกษาในยุค Disruptive World จึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากในการบริหารองค์กรการศึกษาเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกที่กำลังเข้าสู่ยุค “ดิจิทัลเปลี่ยนโลกการศึกษา” อย่างเต็มตัว องค์กรการศึกษายุค Disruptive World จึงต้องมีการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา นอกจากนี้คุณลักษณะสำคัญของยุคดิจิทัลมีผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างมากในเรื่องของระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ ที่สอดคล้องกับเทคโนโลยีและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในปัจจุบันของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องยอมมีผลทำให้การลงทุนและการใช้เทคโนโลยีของสถานศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสมเกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด องค์กรการศึกษายุค Disruptive World ยังต้องมีการพัฒนาให้เป็นองค์กรการศึกษาสมัยใหม่ ที่มีลักษณะสำคัญ คือ ต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ที่ต้องอาศัยความเข้าใจและความมุ่งมั่น เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนและพัฒนาองค์กร บทความนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่จะสร้างแรงจูงใจให้ผู้บริหารองค์กรการศึกษา ได้ปรับทัศนคติ เปลี่ยนวิธีคิด และเปลี่ยนมุมมองการบริหารองค์กรการศึกษา เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และรุนแรงของโลก

### Abstract

Disruptive World is a change of world that one thing replaces another cause fast and severe changes as a result of access to innovation, digital technology facilitates speed, data and behavior outside the box and there is so much information available online. This is a major factor in the change. Preparation for the transition to technology with leaps and bounds. The need for innovation in self-development, organization changing the perspective of corporate management Education in the Disruptive World is very important in the organization of education. To keep pace with the changing world that is entering the era. “Digitally transform the world of education”. Disruptive World Education must develop educational innovations. In addition, the key features of the digital age have a great impact on the management of the institution. Especially in the field of information systems for management and knowledge management. Attitude toward technology and ability to use current technology of school administrators. The investment and use of technology in schools is appropriate, resulting in value and benefits. The Disruptive World also needs to be developed into a modern educational organization. The key is to be a learning organization. The need for understanding and commitment to be able to drive and develop the organization. This article is part of the incentive for corporate executives to study, have attitude adjusted, change the way and change the view of the organization management education. To keep up with the rapid changes and severe of the world.

<sup>1</sup> ผู้ช่วยอธิการบดี อาจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบริหารองค์กรภาครัฐและเอกชน  
คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

## บทนำ

ทุกวันนี้ ทุกองค์กรต้องเผชิญกับ Disruptive World อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ กล่าวคือ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่สิ่งหนึ่งเข้ามาแทนที่อีกสิ่งหนึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงรวดเร็ว ดังเช่น การเข้าถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และจากปัจจัยคุกคาม 5 ปัจจัย ได้แก่ เทคโนโลยี ความสะดวก ความเร็ว ข้อมูล และพฤติกรรมนอกกรอบ ที่เข้ามาเป็นปัจจัยกระตุ้นให้โลกเปลี่ยนแปลง ตลอดจนถึงข้อมูลที่มีอยู่จำนวนมากในโลกออนไลน์ ก็ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน รวมทั้งพฤติกรรมของคนที่ไม่ต้องการอยู่ในกรอบแบบเดิมๆ เพราะมีทางเลือกใหม่เข้ามามากมาย ไม่ต้องสนใจโรงเรียน ไม่ต้องสนใจระบบ ก็สามารถหาวิธีการใหม่ที่จะสนองความต้องการตัวเองได้ หากความรู้ได้ นอกจากนี้ในยุคที่ใคร ๆ ก็พูดแต่เรื่อง 4.0 ไม่ว่าจะเป็น ประเทศไทย 4.0 คนไทย 4.0 Industry 4.0 Financial 4.0 Government 4.0 และอีกหลาย ๆ 4.0 จุดสำคัญล้วนเกิดจากการเตรียมตัวเข้าสู่ยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด หรือที่หลาย ๆ คนเรียกว่าเป็นเทคโนโลยีเปลี่ยนโลก (Disruptive Technology) นั่นเอง และจากการที่ World Economic Forum ได้ออกรายงานฉบับหนึ่งเมื่อเดือนกันยายน ปี 2558 ชื่อว่า “Deep Shift Technology Tipping Points and Societal Impact” (World Economic Forum, Deep Shift Technology Tipping Points and Societal Impact, Survey Report, 2015) โดยในรายงานดังกล่าวผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 816 คน ได้วิเคราะห์และแสดงผลการสำรวจเหตุการณ์สำคัญที่คาดว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น 21 เหตุการณ์ (Tipping Points) ในแต่ละปี ดังนี้ การเปลี่ยนแปลงที่ 1 ปี ค.ศ. 2018 (พ.ศ. 2561) จะมีที่จัดเก็บข้อมูลฟรีและไม่จำกัดขนาดสำหรับทุกคน การเปลี่ยนแปลงที่ 2 ปี ค.ศ. 2021 (พ.ศ. 2564) จะมีการประดิษฐ์หุ่นยนต์และการบริการ หุ่นยนต์เภสัชกร (Robotic pharmacist) จะเกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในสหรัฐอเมริกา (Knight, W., 2012) การเปลี่ยนแปลงที่ 3 ปี ค.ศ. 2022 (พ.ศ. 2565) อินเทอร์เน็ตสำหรับทุกสิ่งและเพื่อทุกสิ่ง (Internet of/for Things) มีเซนเซอร์เชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต 1 ล้านล้านตัว ด้วยราคาของเซนเซอร์ (Intelligent sensors) จะถูกลงอย่างมากจนสามารถนำมาใช้ได้อย่างแพร่หลายทั้งในการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต การเปลี่ยนแปลงที่ 4 อินเทอร์เน็ตที่สวมใส่ได้ (Wearable Internet) ร้อยละ 10 ของประชากรโลกจะใส่เสื้อผ้าที่มีการเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ต การเปลี่ยนแปลงที่ 5 การพิมพ์ 3 มิติกับการผลิต (3D Printing

and Manufacturing) รถยนต์ที่ถูกพิมพ์ 3 มิติคันแรกจะเกิดขึ้น 3D Printing หรือ Additive manufacturing คือ เทคนิคการเติมวัตถุที่ต้องการทีละเล็กละน้อย จึงทำให้สามารถที่จะผลิตงานที่ยุ่งยากและซับซ้อนได้มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่ 6 ปี ค.ศ. 2023 (พ.ศ. 2566) เทคโนโลยีปลูกถ่ายเข้าร่างกาย (Implantable Technologies) จะมีการปลูกถ่ายโทรศัพท์มือถือเข้าสู่ร่างกายในเชิงการค้า (Frey, C.B. and M.A. Osborne, 2013) การเปลี่ยนแปลงที่ 7 Big Data สำหรับการตัดสินใจภาครัฐใช้ข้อมูล Big Data แทนที่การทำสำมะโนเป็นครั้งแรก การเปลี่ยนแปลงที่ 8 การมองเห็นที่เชื่อมต่อได้ (Vision as the New Interface) ร้อยละ 10 ของแว่นตาสามารถเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตได้ การเปลี่ยนแปลงที่ 9 ตัวตนดิจิทัลของเรา (Our Digital Presence) ร้อยละ 80 ของคนทั้งหมดจะมีตัวตนดิจิทัลในโลกอินเทอร์เน็ต การเปลี่ยนแปลงที่ 10 : รัฐบาล และบล็อกเชน (Blockchain) (สำนักขับเคลื่อนอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพของประเทศ, 2017) รัฐบาลจัดเก็บภาษีผ่านบล็อกเชนเป็นครั้งแรก การเปลี่ยนแปลงที่ 11 ซุปเปอร์คอมพิวเตอร์ในกระเป๋าางเกง (A Supercomputer in Your Pocket) ร้อยละ 90 ของคนทั้งหมดจะมีสมาร์ตโฟนใช้ (Meena, S., 2014) การเปลี่ยนแปลงที่ 12 ปี ค.ศ. 2024 (พ.ศ. 2567) การคำนวณมิได้ทุกหนทุกแห่ง (Ubiquitous Computing) ร้อยละ 90 ของคนทั้งหมดสามารถเชื่อมต่อเข้าสู่อินเทอร์เน็ตได้ การเปลี่ยนแปลงที่ 13 การพิมพ์ 3 มิติ และสุขภาพมนุษย์ (3D Printing and Human Health) เกิดการปลูกถ่ายอวัยวะ โดยใช้ไตเทียมที่เกิดจากการพิมพ์ 3 มิติเป็นครั้งแรก การเปลี่ยนแปลงที่ 14 บ้านที่เชื่อมต่อได้ (The Connected Home) มากกว่าร้อยละ 50 ของการจราจรทางอินเทอร์เน็ตทั้งหมด (Internet traffic) จะเกิดจากการส่งข้อมูลกันระหว่างอุปกรณ์เครื่องใช้ ในบ้าน บ้านในอนาคตจะกลายเป็นบ้านฉลาด (Smart Home) การเปลี่ยนแปลงที่ 15 ปี ค.ศ. 2025 (พ.ศ. 2568) การพิมพ์ 3 มิติ และสินค้าอุปโภคบริโภค (3D Printing and Consumer Products) ร้อยละ 5 ของสินค้าอุปโภคบริโภคถูกพิมพ์จากเครื่องพิมพ์ 3 มิติ การเปลี่ยนแปลงที่ 16 ปัญญาประดิษฐ์และงานออฟฟิศ (AI and White-Collar Jobs) ร้อยละ 30 ของงานตรวจสอบบัญชี (corporate audits) ถูกทำโดยปัญญาประดิษฐ์ (FinTech 101, 2018) การเปลี่ยนแปลงที่ 17 เศรษฐกิจแบ่งปัน (The Sharing Economy) การเดินทาง/ท่องเที่ยวทางรถทั่วโลกจะเกิดจากรถเช่าแบ่งปัน (Car Sharing) มากกว่ารถยนต์ส่วนตัว การเปลี่ยนแปลงที่ 18 ปี ค.ศ. 2026 (พ.ศ. 2568) รถไร้คนขับ (Driverless Cars) ในสหรัฐอเมริกาจะมีรถไร้คนขับถึงร้อยละ 10 ของรถยนต์ทั้งหมด การเปลี่ยนแปลง

ที่ 19 ปัญญาประดิษฐ์และงานตัดสินใจ (AI and Decision Making) แต่งตั้งปัญญาประดิษฐ์เป็นกรรมการบริหาร (Corporate board of directors) เป็นครั้งแรก ด้วย AI สามารถจัดการกับข้อมูลจำนวนมากและซับซ้อนได้ดี การเปลี่ยนแปลงที่ 20 เมืองฉลาด (Smart Cities) เกิดเมือง (มีประชากรมากกว่า 50,000 คน) ที่ไร้ไฟจราจรเป็นครั้งแรก และการเปลี่ยนแปลงสุดท้ายเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ 21 ปี ค.ศ. 2027 (พ.ศ. 2570) บิทคอยและบล็อกเชน (Bitcoin and the Blockchain) ร้อยละ 10 ของ GDP โลก ถูกจัดเก็บโดยเทคโนโลยีบล็อกเชน โปรแกรมการพัฒนาเหล่านี้ ทำให้ทุกองค์กรได้เห็นภาพของ Disruptive World ที่ต้องตระหนักว่า เราไม่ได้อยู่บนโลกใบเดิม ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นปัจจุบันและกำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้บริหารองค์กรต้องมีการวิเคราะห์ทำความเข้าใจ ต้องลุกขึ้นมาเปลี่ยนแปลง (จากหนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ, 2561 : 330) การเปลี่ยนมุมมองการบริหารองค์กรการศึกษาในยุค Disruptive World จึงเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากในการบริหารองค์กรการศึกษาในยุคปัจจุบัน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกที่กำลังเข้าสู่ยุค “ดิจิทัลเปลี่ยนโลกการศึกษา” อย่างเต็มตัว

### การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดที่กำลังจะถึงจุดหักศอก และกำลังนำมาซึ่งความท้าทายอย่างใหญ่หลวง เรากำลังอยู่ในยุคที่มนุษย์ต้องปรับตัวแบบก้าวกระโดด การจ้างงานแบบชั่วชีวิตไม่มีอีกต่อไป เหลือเพียงการเรียนรู้ และปรับตัวตลอดชีวิต (From Lifetime Employment to Life Time Employability) เราอยู่ในยุคที่คนที่เรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ (Learn, Unlearn, Relearn) และสามารถปรับตัวเข้ากับยุคใหม่ได้ ก็จะกลายเป็น Digital Talent ซึ่ง Talent แต่ละคนสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจแก่องค์กรและประเทศชาติได้ เราอยู่ในยุคที่การศึกษาแบบดั้งเดิมไม่ได้ตอบโจทย์การอยู่รอดในโลกยุคใหม่อีกต่อไป และในขณะที่ทั่วโลกกำลังมีการปฏิวัติการศึกษากันอย่างเข้มข้น ไม่ว่าจะเป็น Computer Science for All ที่ต้องการให้เด็กทุกคนมีความเข้าใจทางด้าน Computer Science และการเขียนโปรแกรม หรือการเน้นการศึกษาทางด้าน STEAM – Science, Technology, Engineering, Art, and Mathematics และสอนกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ (Systematic Thinking) และเป็น Project-Based, Play-Based Learning ที่มาปฏิวัติระบบการศึกษาดั้งเดิม จากแบบที่เป็นท้อ ทุกคนเข้า-ออกทางเดียวกัน และขยับเลื่อนชั้นพร้อมๆ กัน

เปลี่ยนไปเป็นการศึกษาที่แตกแขนงกิ่งก้านไปตามเส้นทางความถนัดและเป้าหมายการเรียนรู้ของแต่ละคน (From Pipe to Personalized Learning Pathway) โดยนวัตกรรมทางการศึกษาหลาย ๆ อย่างนั้นถือกำเนิดมาจาก นวัตกรรมการสอนยุคดิจิทัล (Educational Technology Startup : EdTech)

เทคโนโลยีที่หมุนไปอย่างรวดเร็ว มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพลิกโฉมโลกการศึกษาในปัจจุบันให้ก้าวไปข้างหน้าอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน จะเห็นได้ว่าในแต่ละปี จะมีบริษัทด้านเทคโนโลยีการศึกษาเกิดขึ้นมากมาย พร้อมกับนวัตกรรมใหม่ๆ มาแนะนำเสนอ เพื่อยกระดับการศึกษาของเราให้ดีขึ้น กว้างขึ้น และง่ายขึ้น เริ่มจากแพลตฟอร์มประกาศนียบัตรออนไลน์ ไปจนถึงเว็บไซต์ที่นำเสนอแอปพลิเคชันการเรียนรู้แบบอินเตอร์แอคทีฟ ๕ สตาร์ทอัพทางสายนวัตกรรมการสอนยุคดิจิทัลที่น่าจับตามองในขณะนี้ ได้แก่

1. Studypool เริ่มเปิดให้บริการครั้งแรกในปี 2014 โดย Richard Werbe และ Jimmy Zhong เป็นรูปแบบใหม่ในการเรียนรู้ผ่านคอนเซ็ปต์ที่เรียกว่า ‘Microtutoring’ คือการย่อยการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม ออกเป็นหน่วยเล็กๆ ที่สามารถย่อยได้ง่ายขึ้นหลายๆ ส่วน ด้วยการตัดเรื่องเวลาเรียนแบบตายตัวทิ้ง ด้วยวิธีนี้ ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนแต่ละวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพขึ้น ด้วยระยะเวลาที่แตกต่างกันไปตามแต่ละบุคคล ซึ่งอาจใช้เวลาเพียง 1-10 นาที ไปจนถึงหลายชั่วโมง สำหรับการเรียนรู้หนึ่งหน่วย และมีส่วนช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียนหลายล้านคน โดยคิวเตอร์เฉพาะทางกว่า 4 หมื่นคน และสิ่งที่ Study pool ทำจะช่วยให้คุณมีเพื่อนที่เก่งกว่าอีกหลายร้อยหลายพันคนที่พร้อมให้ความช่วยเหลือได้ตลอดเวลาตามต้องการ

2. Peergrade โดย David Kofoed Wind, Malthe Jørgensen และ Simon Lind ได้ร่วมกันก่อตั้งขึ้นในปี 2015 เป็นการเปลี่ยนการคัดเกรดนักเรียน ที่ปกติเป็นงานของครูอาจารย์ ให้เป็นหน้าที่ของนักเรียนด้วยกัน ผ่านแพลตฟอร์มที่ครูจะเป็นผู้ให้การบ้านแบบออนไลน์ พร้อมเกณฑ์ในการให้คะแนน ด้วยความเชื่อที่ว่านี่คือวิธีที่ดีที่สุดในการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้ผู้สอนสามารถรับมือกับจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นได้ โดยยังสามารถรักษาระดับความเอาใจใส่ และการให้คะแนนอย่างเป็นธรรมไว้ได้

3. Time Machine Tours ก่อตั้งขึ้นในปี 2015 โดย Kyle Hudson เพื่อเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนประวัติศาสตร์ ด้วยการเชื่อมต่อกับ GPS ผู้ใช้จะสามารถบอกถึงตำแหน่งที่ถูกต้องของรูปภาพในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์นั้นได้ โดยรูปแบบการเรียนนี้จะมีส่วนกระตุ้นให้เด็กสนใจค้นคว้าเรื่องราวใน

ประวัติศาสตร์มากขึ้น และยังเมื่อนำมาใช้กับเทคโนโลยีความจริงเพิ่มเติมขึ้น (augmented reality) มาใช้ก็จะช่วยสนับสนุนในการเรียนรู้ได้มากยิ่งขึ้น

4. ClassTag ก่อตั้งขึ้นโดย Vlada Lotkina ในปี 2015 และได้มีการนำมาใช้ในโรงเรียนเอกชนและรัฐบาลหลายแห่งเพื่อสร้างชุมชนเกี่ยวกับการเรียนการสอนขึ้น โดยที่ครูจะสามารถจัดการสัมมนา โดยการวางกำหนดการสัมมนา หรือส่งจดหมายข่าวเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

5. Codecademy ก่อตั้งขึ้นในปี 2011 โดย Zach Sims และ Ryan Bubinski จะสอนวิธีเขียนโค้ดในภาษาโปรแกรมต่างกันถึง 12 ชนิด ผ่านเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันในรูปแบบแพลตฟอร์มอินเทอร์เน็ตออฟฟ

จากข้อมูลที่มีการศึกษาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีปัจจุบันและที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตมีอัตราการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วมากเมื่อเปรียบเทียบกับ การเปลี่ยนแปลงในอดีตที่ผ่านมาซึ่งมีผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นอย่างมาก ดังนั้นในฐานะผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นที่ต้องเปลี่ยนทัศนคติและแนวคิดการบริหารของตนเองให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษามีความทันสมัยสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีคุณภาพในทุกๆด้าน โดยเฉพาะในยุคดิจิทัล (Digital Era) คือ ยุคของอิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีที่มีความรวดเร็วในการสื่อสารการส่งผ่านข้อมูลความรู้ต่างๆที่มีอยู่ในสังคมไม่ว่าจะเป็นข่าวสาร ภาพหรือวิดีโอที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วทุกที่และทุกเวลา ซึ่งการพัฒนาการจากยุคอุตสาหกรรมมาสู่ยุคดิจิทัลในปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจนโดยเฉพาะในปัจจุบันนี้นับได้ว่าเป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร และอินเทอร์เน็ตซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีนี้เองที่ทำให้ครู อาจารย์และนักเรียนของสถานศึกษาสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ได้โดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาหรือแม้แต่สถานที่ คุณลักษณะยุคดิจิทัลที่สำคัญ มีความรวดเร็วในการสื่อสารไม่ว่าจะเป็น การจับเก็บ หรือการเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสาร ความรู้ต่างๆของผู้ใช้ การใช้เทคโนโลยีการสื่อสารที่ไม่มีขอบเขตหรือข้อจำกัดในเรื่องเวลาหรือสถานที่ ทำให้สามารถเข้าถึง รับรู้ และเรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลา และการใช้เทคโนโลยีมาบูรณาการเชื่อมโยงเครือข่ายต่างๆให้ทุกคนสามารถจัดเก็บ เข้าถึง ใช้พัฒนาความรู้ เผยแพร่และแบ่งปันความรู้ได้อย่างทั่วถึง

คุณลักษณะสำคัญของยุคดิจิทัลข้างต้นนี้จึงมีผลต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาของผู้บริหารเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของระบบสารสนเทศ (Information System) เพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ของสถานศึกษาซึ่งมีความจำเป็นและความสำคัญต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา ทัศนคติต่อเทคโนโลยีและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในปัจจุบันของผู้บริหารสถานศึกษาที่ถูกต้องย่อมมีผลทำให้การลงทุนและการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นไปอย่างเหมาะสมเกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารงานของสถานศึกษา ดิจิทัลเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อการบริหารงานของสถานศึกษาในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การบริหารทรัพยากรบุคคล การบริหารอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม การบริหารกิจการนักเรียน และการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งงานของสถานศึกษาในทุกด้านจะต้องมีระบบจัดการฐานข้อมูลของสถานศึกษาเพื่อการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ICT (Information and Communication Technology) มาใช้การเพื่อสร้างระบบฐานข้อมูลเพื่อการบริหารและการจัดการความรู้ในงานด้านต่างๆตามที่กล่าวมาแล้วครูต้องสามารถเชื่อมโยงข้อมูลความรู้จากโลกภายนอกสู่ห้องเรียนโดยผ่าน Internet ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ให้เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่าแท้จริง (การจัดการสมัยใหม่, 2561)

## นวัตกรรมทางการศึกษา

นอกจากเทคโนโลยีดิจิทัลแล้ว “นวัตกรรม” (Innovation) ก็มีความสำคัญกับองค์กรและมนุษย์ทุกคนบนโลก มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำนวัตกรรมมาใช้ในการพัฒนาตนเอง องค์กร หน่วยงาน รวมถึงความก้าวหน้าของประเทศชาติ ซึ่งนวัตกรรมจะเกิดขึ้นได้ด้วยการนำสู่การปฏิบัติ สำหรับนวัตกรรมในบริบทขององค์กรสามารถแยกมุมมองในการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ได้ 4 ประเภทด้วยกัน ได้แก่

1. Customer Oriented Innovation จะเป็นนวัตกรรมที่คิดขึ้นมาเพื่อรองรับและตอบสนองความต้องการใหม่ๆ

2. Product Innovation จะเป็นการพัฒนาและนำเสนอสิ่งที่สร้างสรรค์ใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาด้านเทคโนโลยีหรือวิธีการใช้รวมไปถึงการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่แล้วให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. Process Innovation การสร้างสรรค์ พัฒนา หรือสร้างการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในกระบวนการทำงาน หน้าที่รับผิดชอบ ลักษณะงาน การสร้างสรรค์และพัฒนากระบวนการ จะต้องเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้สูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

4. Strategic Innovation จะเป็นนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนยุทธศาสตร์หรือวิธีการบริหารจัดการแบบใหม่ๆ ทั้งระบบ (บริรักษ์ ปตท. จำกัด (มหาชน), 2560)

องค์กรการศึกษายุค Disruptive World จึงต้องมีการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา ซึ่งนวัตกรรมที่นำมาใช้ในการศึกษา ทั้งการกระทำใหม่ การสร้างสิ่งใหม่ รวมทั้งการพัฒนาตัดแปลงจากสิ่งใดๆ เพื่อใช้ในการเรียนการสอนแบ่งเป็น 5 ประเภท คือ

1. นวัตกรรมด้านสื่อการสอน เนื่องจากมีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ คอมพิวเตอร์เครือข่ายและเทคโนโลยี โทรคมนาคม ทำให้นักการศึกษาพยายามนำศักยภาพของเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนใหม่จำนวนมากมาย ทั้งการเรียนด้วยตนเอง การเรียนเป็นกลุ่ม และการเรียนแบบมวลชน ตลอดจนสื่อที่ใช้เพื่อสนับสนุนการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ตัวอย่าง นวัตกรรมสื่อการสอน ได้แก่ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) มัลติมีเดีย (Multimedia) การประชุมทางไกล (Teleconference) ชุดการสอน (Instructional Module) วิดีทัศน์แบบมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Video) เป็นต้น

2. นวัตกรรมด้านวิธีการจัดการเรียนการสอน คุณลักษณะทางด้านนวัตกรรมจัดการเรียนการสอน ต้องเป็นสิ่งใหม่เกี่ยวกับการเรียนการสอนทั้งหมด เช่น วิธีสอนใหม่ๆ สื่อการสอนใหม่ เป็นสิ่งใหม่เพียงบางส่วน เช่น มีการผลิตชุดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ แต่ยังคงมีรูปแบบเดิมเป็นหลักอยู่ เป็นสิ่งใหม่ที่ยังอยู่ในกระบวนการทดลองว่าจะมีประสิทธิภาพในการนำไปใช้มากน้อยเพียงไร เป็นสิ่งใหม่ที่ได้รับการยอมรับและนำไปใช้บ้างแล้วแต่ยังไม่แพร่หลาย และเป็นสิ่งที่เคยปฏิบัติมาแล้วครั้งหนึ่งแต่ไม่ค่อยได้ผลเนื่องจากขาดปัจจัยสนับสนุนต่อมาได้นำมาปรับปรุงใหม่ทดลองใช้และเผยแพร่จัดได้ว่าเป็นนวัตกรรมได้ (สุคนธ์ สินธพานนท์, 2551)

3. นวัตกรรมทางด้านหลักสูตร เป็นการใช่วิธีการใหม่ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นและตอบสนองความต้องการสอนบุคคลให้มากขึ้น เนื่องจากหลักสูตรจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศและของโลก การพัฒนาหลักสูตรตามหลักการและวิธีการดังกล่าวต้องอาศัยแนวคิดและวิธีการใหม่ๆ ที่เป็นนวัตกรรมการศึกษาเข้ามาช่วยเหลื่อจัดการให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการ นวัตกรรมทางด้านหลักสูตรในประเทศไทย ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรบูรณาการ เป็นการบูรณาการส่วนประกอบของหลักสูตรเข้าด้วยกันทางด้านวิชาการในสาขาต่างๆ การศึกษาทางด้านจริยธรรมและสังคม โดยมุ่งให้ผู้เรียนเป็นคนดีสามารถใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ในสาขาต่างๆ ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมอย่างมีจริยธรรม

2. หลักสูตรรายบุคคล เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อตอบสนองแนวความคิดในการจัดการศึกษารายบุคคล ซึ่งจะต้องออกแบบระบบเพื่อรองรับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านต่างๆ

3. หลักสูตรกิจกรรมและประสบการณ์ เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้น กระบวนการในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ เช่น กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในบทเรียน ประสบการณ์การเรียนรู้จากการสืบค้นด้วยตนเอง เป็นต้น

4. หลักสูตรท้องถิ่น เป็นการพัฒนาหลักสูตรที่ต้องการกระจายการบริหารจัดการออกสู่ท้องถิ่น เพื่อให้สอดคล้องกับศิลปวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ของประชาชนที่มีอยู่ในแต่ละท้องถิ่น แทนที่หลักสูตรในแบบเดิมที่ใช่วิธีการรวมศูนย์การพัฒนาอยู่ในส่วนกลาง

5. นวัตกรรมด้านการวัดและการประเมินผล เป็นนวัตกรรมที่ใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการวัดผลและประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพและทำได้อย่างรวดเร็ว รวมไปถึงการวิจัยทางการศึกษา การวิจัยสถาบัน ด้วยการประยุกต์ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์มาสนับสนุนการวัดผล ประเมินผลของสถานศึกษา ครู อาจารย์ ตัวอย่าง นวัตกรรมทางด้านการประเมินผล ได้แก่ การพัฒนาคลังข้อสอบ การลงทะเบียนผ่านทางเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต การใช้บัตรสมาร์ตการ์ดเพื่อการใช้บริการของสถาบันศึกษา การใช้คอมพิวเตอร์ในการตัดเกรด เป็นต้น

6. นวัตกรรมด้านการบริหารจัดการ เป็นการใช้ นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารสนเทศมาช่วยในการ บริหารจัดการ เพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารการศึกษาให้มีความรวดเร็วทันเหตุการณ์ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก นวัตกรรมการศึกษาที่นำมาใช้ทางด้านการบริหารจะเกี่ยวข้องกับระบบการจัดการฐานข้อมูลในหน่วยงานสถานศึกษา เช่น ฐานข้อมูล นักเรียน นักศึกษา ฐานข้อมูล คณะอาจารย์และบุคลากร ในสถานศึกษา ด้านการเงิน บัญชี พัสดุ และครุภัณฑ์ ฐานข้อมูลเหล่านี้ต้องการระบบที่สมบูรณ์มีความปลอดภัยของ ข้อมูลสูง นอกจากนี้ยังมีความเกี่ยวข้องกับสารสนเทศภายนอก หน่วยงาน เช่น ระเบียบปฏิบัติ กฎหมาย พระราชบัญญัติ ที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ซึ่งจะต้องมีการอบรมเก็บรักษาและ ออกแบบระบบการสืบค้นที่ดีพอ ซึ่งผู้บริหารสามารถสืบค้น ข้อมูลมาใช้งานได้ทันทีตลอดเวลา การใช้นวัตกรรมแต่ละ ด้านอาจมีการผสมผสานที่ซ้อนทับกันในบางเรื่อง ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาไปพร้อมกันหลายด้าน การพัฒนาฐานข้อมูล อาจต้องทำเป็นกลุ่มเพื่อให้สามารถนำมาใช้ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Innovation for Education, 2018)

### การบริหารองค์กรการศึกษา

จากกระแสความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีหลาย ประเทศที่ได้มีการศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรง โดยประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการศึกษาถึง เรื่องนี้ และได้มีการพัฒนาแนวคิดเรื่อง “ทักษะแห่งอนาคต ใหม่ : การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21” โดยความร่วมมือของภาค ส่วนวงการนอกการศึกษาที่ประกอบด้วย บริษัทเอกชนชั้นนำ ขนาดใหญ่ เช่น บริษัทแอปเปิ้ล บริษัทไมโครซอฟท์ บริษัท วอลต์ดิสนีย์ องค์กรวิชาชีพระดับประเทศ และสำนักงานด้าน การศึกษาของรัฐ รวมตัวและก่อตั้งเป็นเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21<sup>st</sup> Century Skills) หรือเรียกย่อๆว่า เครือข่าย P21 ซึ่งเครือข่าย เห็นว่า การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะที่เพิ่มเติมจากคนในศตวรรษที่ 20 และ 19 เด็กและเยาวชนจำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ซึ่งมีองค์ประกอบคือ 3R4C กล่าวคือ 3 R ได้แก่ Reading (การอ่าน), การเขียน(Writing) และ คณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ 4C ได้แก่ Critical Thinking (การคิดวิเคราะห์), Communication (การสื่อสาร), Collaboration (การร่วมมือ) และ Creativity (ความคิดสร้างสรรค์) รวมถึงทักษะชีวิต และอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี

และการบริหารจัดการด้านการศึกษาแบบใหม่ ทักษะสำคัญ สำหรับคนยุคศตวรรษที่ 21 ดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยการจัดการ ศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพราะการจัดการศึกษาในรูปแบบเดิม ไม่สามารถใช้การสอนแบบเดิมๆ ที่เน้นการถ่ายทอดจากครู ผู้สอนได้อีกต่อไป ดังนั้น การปฏิรูปการจัดการเรียนรู้จึงเป็น โจทย์สำคัญสำหรับทุกภาคส่วน และมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ จะต้องมีการดำเนินการปฏิรูปที่มีประสิทธิภาพ และการปฏิรูป การจัดการเรียนรู้จะสำเร็จได้ก็ต้องด้วยการบริหารจัดการที่มี ประสิทธิภาพ พร้อมรับกับความท้าทายความเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้น (Jaruwut Songmuang, 2018)

นอกจากนี้องค์กรการศึกษายุค Disruptive World ยัง ต้องมีการพัฒนาให้เป็นองค์กรการศึกษาสมัยใหม่ ที่มีลักษณะ สำคัญคือต้องเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้(Learning Organization) การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ต้องอาศัยความเข้าใจและความ มุ่งมั่นในการทำระบบย่อยทั้ง 5 ระบบขององค์กรแห่งการเรียนรู้ อันได้แก่ การเรียนรู้ (Learning) องค์กร(Organization) คน (People) ความรู้ (Knowledge) และ เทคโนโลยี (Technology) ให้ขับเคลื่อนและพัฒนาองค์กรเพราะการเรียนรู้ประเภทนี้ ไม่สามารถเกิดขึ้นและไม่สามารถคงอยู่ได้ หากปราศจากความ เข้าใจ และการพัฒนาระบบย่อยที่สัมพันธ์กัน ในการสร้าง องค์กรแห่งการเรียนรู้ Peter M. Senge กล่าวไว้ว่า องค์กร แห่งการเรียนรู้คือ “ องค์กรซึ่งบุคลากรสามารถเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถได้อย่างต่อเนื่องและสามารถสร้างผลงานได้ตาม ความปรารถนาอีกทั้งเป็นแหล่งสร้างความคิดทางปัญญาโดย การเรียนรู้ที่จะเรียนรู้ร่วมกัน” และการสร้างองค์กรแห่งการ เรียนรู้ได้นั้น องค์กรต้องสร้างวินัย 5 ประการ (Fifth Discipline) ให้เกิดขึ้นกับบุคลากร ดังนี้

1. บุคลากรที่มีความรอบรู้ (Personal mastery) การเรียนรู้ของปัจเจกบุคคลเป็นจุดเริ่มต้นขององค์กรแห่ง การเรียนรู้ ซึ่งบุคคลควรต้องได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนา อยู่เสมอโดยในการพัฒนาควรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง รูปแบบของ การเรียนรู้จะเน้นการเรียนรู้ในที่ทำงาน (Work place learning) หรือการเรียนรู้งานในหน้าที่ (On the job learning)

2. รูปแบบความคิด(Mental models)รูปแบบความคิด ของบุคคลมีอิทธิพลต่อแนวทางการปฏิบัติของบุคคลนั้นๆ อีก ทั้งเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมการทำงานเหนือใจองค์กร ต้องพัฒนาบุคลากรให้มีการเรียนรู้และเข้าใจถึงสิ่งที่บุคคล ต้องการ(Self Vision) กับสิ่งที่องค์กรต้องการ (Organizational Vision) ซึ่งองค์กรควรเตรียมการสร้างบรรยากาศของการ แลกเปลี่ยนแนวความคิดระหว่างกันอันทำให้คนในองค์กรมี

แนวความคิดไปในแนวทางเดียวกัน และนำไปสู่ผลงานที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

3. วิสัยทัศน์ร่วม (Shared vision) ความสอดคล้องระหว่างวิสัยทัศน์ขององค์กรและวิสัยทัศน์ของบุคคล ส่งผลให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพันมีใจเพียงแต่การทำตามหน้าที่เท่านั้น ดังนั้นจุดมุ่งหมายขององค์กรแห่งการเรียนรู้คือการผลักดันให้บุคคลในองค์กรทุกคนมีข้อสัญญาผูกมัดทางใจ โดยอาศัยจุดประสงค์ร่วมกันบนพื้นฐานของการเป็นหุ้นส่วน (Partner) ซึ่งสิ่งดังกล่าวเกิดขึ้นได้เนื่องจากการแลกเปลี่ยนแนวความคิด ความรู้ ประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน

4. การเรียนรู้เป็นทีม (Team learning) ในองค์กรแห่งการเรียนรู้ไม่ควรให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งเก่งอยู่คนเดียว ในองค์กรควรก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการ (Formal) และไม่เป็นทางการ (Informal) ก่อให้เกิดเป็นความรู้ ความคิดร่วมกัน ภายในองค์กร การดำเนินการอาจตั้งเป็นทีมเรียนรู้เพื่อพิจารณาความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร รวมทั้งสภาพความเป็นไปภายในองค์กร เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนแนวความคิดและนำไปสู่ข้อกำหนดในการปรับปรุงองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

5. ความคิดเป็นระบบ (System thinking) เป็นวินัยข้อที่สำคัญมาก มีลักษณะคือการพิจารณาองค์กรต้องพิจารณาในรูปแบบขององค์รวมขององค์กร ไม่ควรพิจารณาแต่เพียงปัจเจกบุคคลเท่านั้น มีกรอบแนวความคิดคือ คิดเป็นกลยุทธ์ เน้นรูปแบบที่สามารถนำมาปฏิบัติจริงได้ คิดทันเหตุการณ์ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีอิทธิพลต่อองค์กร และสามารถแก้ไขปัญหาคิดทันเหตุการณ์ การมองเห็นโอกาส การคิดไม่เพียงแต่การคิดในปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น แต่ควรพิจารณาถึงสภาพการณ์ในอนาคต เพื่อสามารถกำหนดแนวทางการปฏิบัติเชิงรุกได้ (Senge, P., 2012 : 44-49)

#### คุณลักษณะผู้บริหารองค์กรการศึกษายุค Disruptive World

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุค Disruptive World จำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีดิจิทัล และผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้ ICT ให้เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุด อย่างคุ้มค่าแท้จริง ดังนั้นคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษายุค Disruptive World จึงควรมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีดิจิทัล ของสถานศึกษาให้ชัดเจนว่าต้องการไปในทิศทางใด และจะนำมาใช้กับการบริหารสถานศึกษาในเรื่องใดบ้าง

2. การบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ Hardware, Software, Network และเครือข่ายไร้สายต่างๆของสถานศึกษาให้ครู อาจารย์ บุคลากรและนักเรียนทุกคนสามารถใช้และเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว สะดวกต่อการใช้งาน พร้อมทั้งจัดสรรทรัพยากรต่างๆเพื่อสนับสนุนอย่างเพียงพอ

3. การสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีดิจิทัล อย่างแพร่หลายไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนการสอนของครู การบริหารงานสถานศึกษาในด้านต่างๆ ตลอดจนการให้นักเรียนสามารถใช้และเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ต่างๆผ่าน Internet ได้ตลอดเวลา

4. การฝึกอบรมพัฒนาศักยภาพทุกคนของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีดิจิทัลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

5. ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำตนให้เป็นตัวอย่างที่สามารถใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงานอย่างได้เหมาะสม

6. ส่งเสริมสนับสนุนสร้างแรงจูงใจครูอาจารย์ บุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีดิจิทัลและเทคโนโลยีต่างๆที่สถานศึกษาจัดให้มาสร้างนวัตกรรมใหม่ในการจัดการเรียนรู้หรือการปฏิบัติงาน

7. จัดให้มีระบบการกำกับติดตามและการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาทั้งครูอาจารย์ บุคลากรทุกคนและนักเรียนว่าสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามนโยบายอย่างถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

นอกจากนี้ ผู้บริหารองค์กรการศึกษายุค Disruptive World ยังต้องมีทักษะทางด้านการจัดการ กล่าวคือ มีทักษะของการมีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านการบริหารจัดการต่างๆ (Knowledge in Management) ด้านการจัดการทุกด้าน ทักษะในการบริหารทรัพยากร ทุน วัตถุดิบ สินค้า รวมถึงเทคนิคการแก้ไขปัญหาและชั้นเชิงด้านกลยุทธ์ มีทักษะทางด้านการคิดเชิงระบบ (Conceptual Thinking) ด้านการคิดเชิงวิเคราะห์, เชิงวิพากษ์ และเชิงสังเคราะห์ (Analytical, Critical and Synthetic Thinking) คือการขยายมุมมองให้กว้าง เข้าใจแก่นแท้ของปัญหาหรืออุปสรรคแล้วค้นหาวិธีแก้อย่างเป็นระบบและให้ตรงจุดของปัญหา เพื่อป้องกันการแก้ปัญหาที่ไม่เกิดผลพร้อมทั้งสูญเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์

ผู้บริหารองค์กรการศึกษาในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางบริบท (Context) หลากหลายนั้น จึงต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ที่มีการเปลี่ยนมุมมองในการบริหารองค์กรการศึกษาให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว รุนแรง และทำหน้าที่สำคัญให้ไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ โดยการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ ที่แสดงให้เห็นศักยภาพ คุณภาพ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งสรุปได้ 3 ประเด็น ได้แก่ การกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ ที่แสดงให้เห็นศักยภาพ คุณภาพ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งสรุปได้ 3 ประเด็น ได้แก่ การกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติ ที่แสดงให้เห็นศักยภาพ คุณภาพ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งสรุปได้ 3 ประเด็น ได้แก่

1. มองกว้างไกลอย่างต่อเนื่องและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง ต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ (Vision) สามารถที่จะกำหนดกลยุทธ์ในการบริหาร (Strategic Management)
2. สามารถที่จะวิเคราะห์สถานการณ์ (Analyze Situation) เพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์และ แผนปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและนโยบายได้อย่างเหมาะสม
3. ให้ความสำคัญกับข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งสังคมภายนอกและภายในองค์กร ทั้งในและนอกเขตพื้นที่การศึกษา รวมทั้งรู้จักวิเคราะห์ความเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมา
4. ความสามารถในการจัดระบบการสื่อสารให้ได้ผล (Effective Communication) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้ทั่วถึงทุกระดับขององค์กร หน่วยงาน / สถานศึกษา ผู้บริหารองค์กรการศึกษามืออาชีพต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นอย่างดี
5. ความสามารถในการบริหารทรัพยากรบุคคล (Human Resources Management) ต้องสามารถวางแผนบุคคลสรรหา คัดเลือก กำหนดระบบงบประมาณ ความก้าวหน้าในอาชีพ การพัฒนาทรัพยากรบุคคล เพื่อให้ทราบแนวคิดทัศนคติต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น และนำมาเป็นข้อมูล ในการบริหารทรัพยากรบุคคล
6. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารองค์กรการศึกษา สามารถที่จะเป็นแบบอย่างที่ดี ในการประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาใช้เป็นแบบอย่าง ไม่ใช้ตำแหน่งหน้าที่ การงาน แสวงหาผลประโยชน์ ให้ตนเองไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม

## บทสรุป

Disruptive World เป็นสิ่งที่องค์กรต้องเผชิญอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเข้าถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นปัจจัย

สำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และจากการที่โลกของเรามีการเชื่อมต่อด้วยเทคโนโลยีไร้สาย โดยการเชื่อมต่อได้เข้าไปถึงระดับบุคคล และจำนวนการเชื่อมต่อเข้าใกล้จำนวนประชากรโลกเข้าทุกขณะ อีกทั้งอุปกรณ์สื่อสารเคลื่อนที่ส่วนบุคคลมีประสิทธิภาพสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว สามารถเชื่อมต่อผู้คนจำนวนมหาศาลในเวลาเดียวกัน ประกอบกับความสามารถในการส่งข้อมูลที่มีความเร็วสูง และยังไม่มีความโน้มถ่วงที่จะถึงจุดอิ่มตัวเลย จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ สะท้อนให้เห็นชัดเจนว่าเทคโนโลยี ไม่ได้ส่งผลเสีย หากสามารถนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ให้เกิดประโยชน์ และเมื่อเราหลีกเลี่ยงโลก Disruptive ไม่ได้ ก็ต้องคิดหาวิธีอยู่ร่วมกันและนำเทคโนโลยีเหล่านั้นมาเพิ่มมูลค่าเพื่อสร้างให้เกิดการเติบโตอย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต ดังนั้น การปรับตัว การปรับวิธีคิด การปรับวิธีการทำงาน และการเปลี่ยนวิธีการบริหารขององค์กรย่อมมีความสำคัญ ในยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรง และการจะเปลี่ยนแปลงหรือผลักดันองค์กรการศึกษาให้เคลื่อนตัวทันกับเทคโนโลยีดิจิทัล ทันกับความต้องการของผู้บริโภค และการสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ผู้นำองค์กรการศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการนำพาองค์กรและคนในองค์กรให้ผ่านพ้นอุปสรรคต่างๆ ด้วยการกำหนดกลยุทธ์และทิศทางขององค์กรให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ การเปลี่ยนมุมมองการบริหารองค์กรในรูปแบบใหม่ จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารองค์กรการศึกษาในปัจจุบันเพื่อก้าวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุค Disruptive World

## เอกสารอ้างอิง

- การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 jaruwut.songmuang [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 13 เดือน กรกฎาคม พ.ศ.2561 จาก :<https://deepsouthwatch.org/th/node/8009>
- ณัฐชา พิภพทอง และ สงวน อินทร์รักษา. คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9. วารสารบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 ( กรกฎาคม – ธันวาคม พ.ศ.2560).
- บทความ FinTech 101: . ทำความเข้าใจ Blockchain ใน 5 นาที สำคัญอย่างไร และเกี่ยวข้องกับอย่างไรกับ FinTech. [ออนไลน์]. สืบค้นเมื่อ 12 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2561 จาก <http://techsauce.co/startup-tools/understand-blockchain-in-5-minutes/>

บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน). การบรรยายหัวข้อ “**Design +Innovation: Disrupting the Present to Create the Future.**” สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2560 ณ อาคารสำนักงานใหญ่.

สุคนธ์ สินธพานนท์. **นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน** ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยปีที่พิมพ์: 2551 จำนวนหน้า : 200 หน้า. หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ ปีที่ 38 ฉบับที่ 3,330 สืบค้นเมื่อ วันที่ 11 - 13 มกราคม พ.ศ. 2561.

Frey, C.B. and M.A. Osborne. **The Future of Employment: How Susceptible Are Jobs to Computerisation?.** 17 September 2013, [online]from] Accessed July 12, 2018 [http://www.oxfordmartin.ox.ac.uk/downloads/academic/The\\_Future\\_of\\_Employment.pdf](http://www.oxfordmartin.ox.ac.uk/downloads/academic/The_Future_of_Employment.pdf).

Knight, W., **This Robot Could Transform Manufacturing.** **MIT Technology Review**, 18 September 2012

Meena, S., **Forrester Research World Mobile And Smartphone Adoption Forecast.** Forrester Research, 29 December 2014, [online] Accessed July 15, 2018 from <https://www.forrester.com/Forrester+Research+World+Mobile+And+Smartphone+Adoption+Forecast+2014+To+2019+Global/fulltext/-/E-RES118252>

Senge, P., **Creating the schools of the future: Education for a sustainable society.** *Leader to Leader*, 65, 44-49, 2012.

World Economic Forum, **Deep Shift Technology Tipping Points and Societal Impact**, Survey Report, September 2015

